

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

Nr. 42
(1064)

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SAJUNGOS SAVAITRAŠTIS

* 2013 m. lapkričio 15 d. *

Apie gimtosios žemės grumstą

Lapkričio 8 dieną Alytaus šaulių namuose įvyko konferencija „Lietuvos kovotojų atminties istorija“. Tai Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos Alytaus filialo vienas iš renginių, žadinantis mūsų istorinę atmintį ir pat-

tyviausius – Romualdą Požėrą, Andrijų Urbelį, Stasį Labulį, Gediminą Marčiulionį, Oną Liutkauskienę, Joną Nevulį ir ketus. Filialo veiklą pagyvina ir buvusių politinių kalinių ir tremtinių choras „Atmintis“.

Renginio dalyviai

Autoriaus nuotr.

LPKTS Alytaus filialo pirmininkė Stasė Tamašauskienė ir „Misija Sibiras 2013“ dalyvis

riotinius jausmus. Auditorijai pristatyti „Misija Sibiras 2013“ nuotraukos ir kraštiečio Jono Arbačiausko knyga „Iš kartos į kartą...“

Buvusių politinių kalinių ir tremtinių renginiai – ne tik savam ratui

LPKTS Alytaus filialo pirmininkė Stasė Tamašauskienė jau antrą kadenciją vadovauja šiai organizacijai, kurioje pustrečio tūkstančio bendraminčių, 240 aktyvių narių. Išrinkta filialo taryba planuoja buvusių politinių kalinių ir tremtinių veiklą ne tik savam ratui, bet ir visuomenei. Pirmininkė paminėjo ak-

Šiakart konferencijai buvo pasitelktos jaunuų pajėgos: puikiai pasirodė „Sakalėlio“ pradinės mokyklos folkloro kolektyvas „Sakalėlis“, vadovaujanas Redos Vokietaitienės, Adolfo Ramanausko-Vanago gimnazijos merginų ansamblis, vadovaujanas mokytojos Irenos Muzikevičienės, bei jaunasis dainininkas Simonas Sakalauskas. Merginų meninė kompozicija „Je ne auksinės vasaros“ sužavėjo ir jaudino patyrusiuosius daug išgyvenimų ir kančių, privertė nubraukti ašarą. Konferencijos vedėja buvusi tremtinė Matilda Zaveckienė, pristatydamas dalyvius, padeklamavo savo sukurtų posmų.

(keliamas į 6 psl.)

Lietuvos Respublikos Prezidentai ir tauta

Lapkričio 16 dieną Kauno igulos karininkų ramovėje surengta edukacinė konferencija „Lietuvos Respublikos Prezidentai ir tauta“ dar kartą parodė Kauno visuomenės, visuomeninių ir politinių organizacijų narių, karininkų ir parlamentarų, moksleivių bei studentijos domėjimą ne

niečiams ir miesto svečiams. Renginio moderatorius Kauno igulos karininkų ramovės viršininko mjr. Donato Mazurkevičiaus teigimu, konferencija šiuose istoriniuose reprezentaciniuose rūmuose surengta neatsitiktinai – čia ne kartą lankėsi Prezidentai Antanas Smeto-

Konferencijos metu apžvelgotos septynių Lietuvos Respublikos Prezidentų biografijos, tai yra, pagilintos žinios apie valstybės vadovų kurtą Lietuvos valstybės politiką, jų indėlį į valstybės kūrimą po žiaurių okupacijų ir ryšį su tauta bei rūpinimasi tautos tapatumu, jos buities ir

Pranešimą skaito dr. Laurynas Kasčiūnas

tik šiuo laikotarpiu, bet ir istorija tapusiomis politinėmis, kultūrinėmis ir socialinėmis valstybės aktualijomis. Lietuvos moterų lyga, vadovaujama nenuilstančios ir visada strategiškai mąstantčios prof. Onos Voverienės, jau 23 metus puoselėjanti Lietuvos valstybingumo idealus, meilę ir pareigą Tėvynei bei doro gyvenimo principus, puikiai suprantantį šios temos svarbą ir aktualumą dabarties piliečiui, šią vasarą panašią 19-ają konferenciją surengė Palangoje, o Seimo narės Vincės Vaidevutės-Margevičienės iniciatyva padovanojo kau-

na, Algirdas Brazauskas, Valdas Adamkus, rūmuose išrengtas ir po sovietų okupacijos išlikęs beveik autentiškas Prezidento kambarys; vos po kelių dienų, lapkričio 23-ąją, Lietuvos kariuomenė minės 95-ąsias įkūrimo metines, o juk respublikos Prezidentas eina ir vyriausiojo ginkluotujų pajėgų vado pareigas.

Konferenciją pasveikino svečiai – Seimo narė prof. Marija Vida Čigriejenė, Kauno vicemeras Vytautas Vasilenka bei Tėviškės draugijos pirmininkas Kazys Račkauskas su Kauno skyriaus pirminkine Irena Eigeliene.

būties gerove.

Įžanginių pranešimą apie Prezidento (lotynų kalba „prezidentas“ – žmogus, sėdintis priekyje) institucijos atsiradimo prieplaidas, aplinkybes ir pačios institucijos reikšmę visuomeniniame gyvenime, moderniosios valstybės kūrimo istoriją Pirmosios Lietuvos Respublikos laikotarpiu (1918–1940 metais) ir lietuvių inteligenčijos branduolio formavimą skaitė Istorinės Lietuvos Respublikos prezidentūros Kaune vadovė Renata Mikalajūnaitė.

(keliamas į 4 psl.)

Prasmingos veiklos jubiliejus

Lapkričio 14 dieną Genocido aukų muziejaus Konferencijų salėje buvo paminėtas Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos 25-metis ir pristatyti šia proga išleistos knygos „Laiko atodangos“ 2-oji dalis ir „25 LPKTS veiklos metai. Dokumentų rinkinys“ bei parodytas dokumentinis filmas apie LPKTS susikūrimą ir veiklą „Su Lietuva širdy gyvename“.

Renginį pradėjo Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro direktorė Birutė Burauskaitė. Ji pasveikino 25 metus prasmingai dirbančią mūsų organizaciją.

(keliamas į 6 psl.)

LPKTS atstovų viešnagė Genocido aukų muziejuje
Dariaus Juodžio nuotr.

Lapkričio 16 dieną LPKTS būstineje vyko net du posėdžiai: Tėvynės sajungos Lietuvos krikščionių demokratų partijos Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos (TS-LKD PKTF) valdybos ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos (LPKTS) valdybos.

TS-LKD PKTF valdybos posėdį pradėjo LR Seimo narys PKTF tarybos pirmininkas dr. Arvydas Anušauskas. Jis apžvelgė politines aktualijas, kurių bene svarbiausia pastarosiomis dienomis – Rusijos informacinės šmeižto atakos prieš Lietuvą ir konkrečiai prieš LR Prezidentę Dalią Grybauskaitę. Spaudoje pasirodė ištraukos iš D. Grybauskaitės mokslinių darbų bei informacija, jog ji mokėsi KGB kursuose Leningrade. Įrodyti, kad tai melas, nėra sunku, nes Leningrade KGB kursuose tiek nebuvo... Taigi visą gaunamas informacijos srautą reikia patikrinti ir aklai netikėti.

Frakcijos pirmininkė Vincente Vaidevutė Margevičienė patikino, jog pensijų grąžinimo lėšos biudžeto projekte yra. Reikia tikėtis, jog jie nebūs panaudoti kitoms reik-

mėms. Biudžetą planuoja patvirtinti gruodžio 5 dieną.

LR Seimo narė prof. Vida Marija Čigrievienė apžvelgė medicinos situaciją Lietuvoje ir opaustas jos problemas: dideles eiles, mažas gydytojų algas, bei patikino, jog Lietuvos gydytojų kvalifikacija aukšta (ne be reikalo jie taip laukiami užsienio gydymo įstaigose), tad apie gydymąsi užsienio šalyse galvoti neverta, nors pagal Europos Sajungos (ES) direktyvos nuostatas mūsų kraštiečiai, apdrausti Privalomuoju sveikatos draudimui (PSD), jau gali gydytis ES valstybėse.

LR Seimo narys prof. Arūnas Dumčius pasakojo apie Pasipriešinimo okupacijams režimams dalyvių ir nuo okupacijų nukentėjusių asmenų teisių ir reikalų komisijos darbą ir apgailestavą, kad joje jaučiamas atoslūgis.

PKTF sekretorė Ona Aliona Tamošaitienė pasidžiaugė, kad lapkritį Vilniuje įsteigtos dvi PKTF grupės ir jau reikia steigtį PKT frakcijos skyrių. Valdybos nutarimų pavesta PKTF tarybos pirmininkui A. Anušauskui

iki 2014 metų kovo 1 dienos sušaukti Vilniaus PKTF našrių steigiamąjį susirinkimą.

Vienbalsiai patvirtinti nutarimai dėl PKTF kvotų TS-LKD valdymo organuose.

Pasiūlytišie kandidatai Europos Parlamentą: R.Morkūnaitė-Mikulėnienė, S.Pečeliūnas, V.Juozapaitis, A.Bilotaite, E.Zingeris, L.Andrikienė, A.Saudargas, A.Skaistys, R.Duobaitė-Bumbulienė.

Kitas TS-LKD PKTF tarybos posėdis įvyks gruodžio 14 dieną 11 valandą.

* * *

LPKTS valdybos posėdžio valdybos pirmininkas E.Strončikas pasveikino jubilieus švenčiančius LPKTS Tauragės apskritys koordinatorių V. Čereškevičių, Klaipėdos politinių kalinių ir tremtinių sajungos pirmininką P. V. Mickų ir LPKTS Šiaulių apskritys koordinatorių A. Šapoką.

E. Strončikas papasakojo gavęs Kauno mero atsakymą dėl dujų įvado į Kauno rezistencijos ir tremties muziejų ir dėl Kauno senosiose kapinėse ketinamos įrengti Partizanų alėjos. Taip pat gauti keli

atsakymai į suvažiavimo rezoliucijas.

Aptardamas organizacinius klausimus LPKTS pirmininkas dr. P. Jakučionis siūlė jau dabar pradėti planuoti kitų metų veiklos programą. Jis taip pat kvietė rinkti ir kaupti dar turimus tremties ir rezistencijos eksponatus. LGGRTC mielai juos priims ir išsaugos ateities kartoms, o savininkui pageidaujant, jam pagamins ekspone.

LPKTS pirmininkas informavo, kad jau ruošiami dokumentai dėl susijungimo su LPKTB.

P. Jakučionis paragino surinkti visų LPKTS narių eletroninio pašto adresus, kad būtų galima paprasčiau komunikuoti, teikti informaciją.

Aptarti Finansų komiteto posėdžio pasiūlymai. Valdyba pritarė siūlymui sumazinti kai kurių LPKTS administracijos darbuotojų atlyginimus.

Tartasi dėl LPKTS XXI atskaitinio rinkiminio suvažiavimo datos ir vietas. Nuopresta jį surengti „Girstučio“ kultūros ir sporto rū-

muose 2014 metų kovo 29 dieną.

Sąskrydis „Su Lietuva širdy“ Ariogaloje įvyks 2014 metų rugpjūčio 1–2 dienomis. XII dainų ir poezijos šventę „Leiskit į Tėvynę“ siūloma surengti Kaune birželio 7 dieną. LPKTS jaunesniosios karčos XI sąskrydį – Kreivakiškyje įgyvendinti gegužės 10 dieną. LPKTS žygį Tauro apygarados partizanų takais – gegužės 24 dieną.

Artėjant LPKTS filialų 25-mečio jubiliejams, nuarta apdovanoti nemažą būrių LPKTS narių žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“.

LPKTS valdyba pritarė Lietuvos politinių kalinių bendrijos „Kolyma“ rezoliucijai dėl Ukrainos ir Europos Sajungos suartėjimo. Spausdina atskirai.

LPKTS tarybos posėdį nutarta surengti gruodžio 14 dieną 12 valandą. Valdyba patvirtino LPKTS tarybos posėdžio darbotvarkę. Valdybos posėdis numatytas gruodžio 14 dieną 9.30 valandą.

Rasa DUOBAITĖ-BUMBULIENĖ, Jolita NAVICKIENĖ

Laisvės kovotojo vardas

Lietuvos kariuomenės atkūrimas

1918 metų lapkričio 11 dieną pradėjo veikti Pasienio apsaugos tarnyba, vėliau per vadinta į Krašto apsaugos ministeriją. Lietuvos kariuome-

nijos sąlygomis pasirašė dokumentą, liudijantį parvergtos tautos sieki nusimesti okupacijos jungą ir atkurti okupanto sutryptą Lietuvos valstybingumą, įgyvendinant piliečių teisę savo žemėje tvarkytis pagal nacionalinės teisės ir Vakarų demokratijos tradicijas.

Nežinomo Kareivio, Partizano, Laisvės Kovotojo kapas

1934 metais Kauno karos muziejaus sodelyje buvo palaidoti Nežinomo kareivio palaiakai. Okupacijos metais šiai sakralinei vietai dėmesio nebuvvo skiriamas. Padėtis iš esmės pasikeitė atkūrus valstybingumą. Kauno ir Vilniaus savanoriai 1990 metais priešio kapo iškilmingai prisiekė Lietuvos Respublikai. Skaudu suvokti, kad Laisvės kovų vado generolo Jono Žemaičio-Vyauto, kaip ir daugelio kitų kovotojų, palaiakai ilsis bekraščiuose, neįvardytuose GULAGO kapinynuose. Vilniaus Lukiškių aikštėje turėtų rastis Nežinomo Laisvės kovotojo kapas, kuriam galėtų nusilenkti ne tik tautiečiai, valstybės piliečiai, bet ir ižymūs respublikos svečiai.

Edmundas SIMANAITIS
Alfredo Pliadžio nuotr.

Šiemet Lietuvos kariuomenė švenčia 95-iasios įkūrimo metines

nės atkūrimo aktas buvo priimtas 1918 metų lapkričio 23 dieną. Įkurtas Lietuvos Kariuomenės Generalinis štabas ėmėsi kariuomenės organizavimo reikalų. Ši diena minima kaip Lietuvos kariuomenės diena.

Įpareigojantis Laisvės kovotojo vardas

Lietuvos karo akademijai suteiktas Generolo Jono Žemaičio vardas. Generolas J. Žemaitis kartu su devynių apygardų vadais 1949 metų vasario 16 dieną žiaurios oku-

pacijos sąlygomis pasiraše dokumentą, liudijantį parvergtos tautos sieki nusimesti okupacijos jungą ir atkurti okupanto sutryptą Lietuvos valstybingumą, įgyvendinant piliečių teisę savo žemėje tvarkytis pagal nacionalinės teisės ir Vakarų demokratijos tradicijas.

- atkreipdamas dėmesį tai, kad pati Julija Tymošenko prašo Europos Sajungos nešieti jos kalinimo klausimo su Ukrainos likimu ir Vilniaus viršunių susitikime pasirašyti Ukrainos ir ES asociacijos

Dėl Ukrainos ir Europos Sajungos suartėjimo

Lietuvos politinių kalinių bendrijos „Kolyma“ rezoliucija

Lietuvos politinių kalinių bendrijos „Kolyma“,

- turėdama omenyje tai, kad ukrainiečių tauta siekia europietiško gyvenimo būdo ir suartėjimo su Europos tautomis,

- žinodama, kad Europos Sajungos šalys irgi nori, kad Ukraina su jomis suartėtų,

- suprasdama, kad kliūtimi Ukrainos ir ES suartėjimui ES laiko buvusios Ukrainos premjerės Julijos Tymošenko kalinimą,

- primindama, kad Ukrainos suartėjimo su ES labiausiai nenori Rusija, kuri daro viską, kad tik nepaleistų Ukrainos iš savo įtakos sferos,

- pabrėždama, kad J. Tymošenko kalinimas ir su juo susietas Ukrainos ir ES suartėjimo nebuvinasyra naudinges Rusijai, o ne Ukrainos žmonėms,

- atkreipdamas dėmesį tai, kad pati Julija Tymošenko prašo Europos Sajungos nešieti jos kalinimo klausimo su Ukrainos likimu ir Vilniaus viršunių susitikime pasirašyti Ukrainos ir ES asociacijos

ir laisvosios prekybos sutartis,

1. palaiko J. Tymošenko prašymą, kaip nesavanaudiską ir giliai patriotinį veiksmą,

2. ragina Lietuvos Respublikos Prezidentę Dalią Grybauskaitę atsižvelgti į J. Tymošenko nuomonę ir imtis ryžtingų žygį, kad asociacijos ir laisvosios prekybos sutartys su Ukraina būtų pasirašyti Vilniuje lapkričio 28–29 dienomis,

3. ragina visus ES pareigūnus, atsakingus už sprendimų dėl sutarčių pasirašymo priemimą, atsižvelgti į J. Tymošenko prašymą ir priimti teigiamą sprendimą pasirašyti sutartis,

4. prašo Lietuvą atstovaujančių ES parlamentarų imtis neatidėliotinų žygį ES organizuose siekiant užtikrinti sutarčių pasirašymą Vilniuje ir tuo padėti Ukrainos liaudžiai suartėti su Europa,

5. prašo Lietuvą atstovaujančių ES parlamentarų perduoti atitinkamieis ES pareigūnams šią kolegialią mūsų bendrijos nuomonę.

Ivykiai, komentarai

Sprendžiamas ne tik Ukrainos likimas

TS-LKD partijos vadovams ir eiliniams nariams nuolat prikaišiojamas neva perdėtas Rusijos keliamo pavojaus eskalavimas. Diskusijose netgi pasišaipoma iš argumentų, kad daugelis mūsų valstybės didžiausių problemų kaip tik susijusios su Rusija, siekiančia, kad jų būtų kuo daugiau. Neverta ginčytis tuo klausimu, nes Rusijos interesų buvusiose Sovietų sąjungos (kurios teisių perėmėja yra Rusijos Federacija) respublikose gali nematyti tik visiškai apie politiką nenusimanantis žmogus. Valdžios kontroliuojamose rusų žiniasklaidos priemonėse pilna antilietuviškos propagandos, internetinai rusiški portailai išsijuosė plauna smegenis meliodami apie Sausio 13-ąją, gąsdina „nacijos landsbergizacijos“ terminu (pastarasis teiginys aiškiai orientuotas Lietuvos skaitytojui), atvirai tyčiojasi iš mūsų šalies pasiekimų ištojus į Europos Sąjungą. Galima neabejoti, kad tokį pat propagandinių miglų skirta ir estams, ir latviams, ir, be abejijo, postsovietinėms respublikoms, siekiančioms narystės ES. Kita vertus, ko čia stebėtis tokia Rusijos pozicija – juk šalį jau antrą dešimtmetyje valdo „didžiausios 20-ojo amžiaus nelaimės“ termino autorius. Tačiau stebina tai, kad su tokia Rusijos pozicija, žiūrėk, ima ir sutampa kokio nors mūsų tautiečio intelektualo mintys (pavyzdžiu, „istorinės klaidos“ autoriaus). Galbūt tai tėra nelemtas sutapimas, tačiau jis puikiai parodo, kieno pusėje yra tų intelektualų simpatijos. O kai sužinai, kad jie šiandien dedasi didžiausiais patriotais, suprantanti, iš kur eilinių tautiečių galvose tiek nesamoniją apie „Tėvynės pardavimą“ (tai apie leidimą užsieniečiui išsigyti Lietuvoje žemės), apie norus valdyti valstybę „visuotiniai tautos susirinkimais“ ir kitus.

Visai nesenai mus pribloškė seimo nario Broniaus Bradausko poelgis – svarbioje tarptautinėje konferencijoje jis uždraudė rodyti dokumentinį filma apie Sausio 13-ąją. Keista? Nieko keisto – kas gali paneigti tikimybę, kad jam taip išaktyta, priminus, kad jo verslo sékmė susijusi su Rusija? (Nesitiki, kad šis milijonierius nuoširdžiai kovotų su „nacijos landsbergizacija“). Ir pavyzdžiu įtikinancią yra – štai sumanė Rusija neįsileisti pieno produktų iš Lietuvos (ir iki šiol neįsileidžia, nepaisant optimistiskų mūsų premjero A. Butkevičiaus šnekų apie prasidėjusį kalbėjimą su Rusijos premeru N. Medvedevu), net nepaaškinusi, kodėl. Bet čia nėra ką aiškinti – Lietuva šiuo metu pirmininkauja Europos Sąjungos Tarybai, padėdama kelioms postsovietinėms respublikoms siekti narystės Europos bendrijoje, o Rusija nė už ką nesusitaikys su jų praradimu. Todėl ir kariauja pieno karus, vyno, mineralinio vandens, šokolado ir, žinoma, duju. Kad kenčia vienos vartotojai, Rusijos valdžiai nerūpi. Pasak nepriklausomos rusų žurnalistės J. Latyninos, „Rusijos išorinė ekonominė politika įdomi tuo, kad Maskva visada siekia naudos kažkieno nuostolių sąskaita. Rezultatas būna abiejų šalių nuostoliai.“ Tačiau kai kai Putiniu pavyko nuveikti – prispaus-

ta Arménija pasuko euroazijiniu keliu. Dar liko Moldova, Gruzija ir Ukraina. Na, Moldova su Gruzija Rusijai nekelia tokų rūpesčių, nes čia ji patikus „užtaisą“ – okupuotas ir nuo valstybių atpleštas teritorijas, kuriose laiko savo kariuomenę, taip pat prirešusi energetiškai, tad atėjus lemiamai akimirkai greičiausiai ras būdų sustabdyti, galų gale, šių teritorijų praradimas jai nebūtų toks skausmingas kaip Ukrainos netektis. Juk Ukraina tai ne tik istorinės Kijевos Rusios žemės, tai dar ir Sevestopolio uoste besibazujantis Juodosios jūros laivynas (ši uostą Ukraina išnuomavo ilgam, tiesa, tikėjos gauti pigių duju, deja, neišdegė, negavo) ir didžiulė europinė teritorija, kurią Rusija norėtu matyti eurazinėje sąjungoje (antraip nebus prasmės vadintis „Eurazija“, kai vieninteliu ryšiu su Europa liks nedidelė europinė vienos Rusijos dalis). Apskritai Ukrainai, bandančiai įtvirtinti europines politinio gyvenimo normas, Rusija kaišojo pagalius į ratus jau seniai – prisiminkime kad ir Viktoras Juščenka (2005–2010 metų Ukrainos prezidentą, į valdžią atėjus iš „Oranžinės revoliucijos“), „Proeuropietiškasis politikas V. Juščenka, norėjės ištraukti savo šalį iš Rusijos šešelio, 2004 metų rugpjūčio 6 dieną sunkiai susirgo. Tuo metu jis varžėsi prezidento rinkimuose su promaskvietiškuoju kandidatu Viktoru Janukovyčiumi, – rašė mūsų laikraščiai. Susirgo ne šiaip sau – buvo apnuodytas!

Lietuvai pradėjus pirmininkauti Europos Sąjungos Tarybai, aug kas neslėpė optimizmo, kad Rytų partnerystės projektas baigsis sekmingai. Deja, po to, kai iš žaidimo buvo eliminuota Arménija, o po V. Janukovičiaus lapkričio 9 dienos vizito į Maskvą Ukrainos opozicija ėmė skambinti pavojaus varpais, iš optimizmo liko tik apgailėtinai likučiai – jie, galima sakyti, pasiekė lažybų lygi – stai G. Kirkilas prognozuoja, kad tikimybė, jog Ukraina pasirašys ES Asociacijos sutartį, lygi 55 prieš 45... Nepaisant privalumų, kurie laukia Ukrainos po sutarties su ES pasirašymo, V. Janukovičiu tenka rinktis – šalyje pakankamai galingos jėgos, kurių stiprybės šaknys (visų pirma ekonominės) glūdi ryšiuose su Rusija. Negana to, kad tos jėgos skalambija apie nuostolius, kurių ES nekompensuos, tai dar ir Rusijos ministro pirmininko pavaduotojas Dimitrijus Rogozinas pareiškė, kad Rusija iškels iš Ukrainos rusiško kapitalo imones. Tiesa, vieną iltį Rusijai ukrainiečiai vis dėlto išmušė – duju kainomis jų jau nepagąsdinsi, nes Ukraina pasirūpino skalūninių duju išteklių eksplotacija bei galimybe nusipirkti duju iš Europos. Todėl kyla klausimas – kuo V. Janukovičių „patraukė“ V. Putinas? Lapkričio 28–29 dienomis Vilniuje turėtų būti pasirašyta ES Asociacijos ir laisvosios prekybos sutartis su Ukraina bei parafuotos analogiškos sutartys su Gruzija ir Moldova. Jei iki to laiko dar paaškėtų, kokių politinių nuolaidų V. Janukovičius padarys politinei kalinei J. Tymošenko, Vilniuje lapkričio 28–29 dienomis sužinosime Putino „dovanėlių“ vertę.

Jei nesiseka Lietuvai, tai nesiseka...

„Niekada tau laimė nebuvo pražydus, nebuvali tu niekad sąmonėj pilnoj“, – rašė poetas Jonas Aistis. Kaip tik šios didžiojo lietuvių lyriko eilės atėina į galvą pagalvojus apie pastarųjų metų politinius Lietuvos ivykius – kai Lietuva išsikapstė iš ekonominės križės, kai atėjo mūsų valstybės eilė pirmininkauti Europos Sąjungos Tarybai (su visomis iš to išplaukiančiomis perspektyvomis), atėjo rinkimų metas ir buvo perrinktas Seimas, suformuota nauja valdančioji dauguma ir Vyriausybė. Lietuvos likimą dauguma mūsų valstybės rinkėjų patikėjo politiniams aferistams, sukčiams ir savanaudžiams, o sugebėjusieji suvaldyti krizę ir beveik pažaboje grobuonišką „Gazprom“ apetitą bei įtvirtinę bendrijoje Lietuvos autoritetą, buvopalikti mažumoje. Bet ir mažuma pasirodė beesanti pavojinga, todėl „postkomunisteldédépistinė“ socialdemokratų partija, surinkusi rinkimuose daugiausia balsų, puolė vienyti su teisiamųjų suole sédinčiais „darbiečiais“, kontrabandos šleifu alsuojančiais „tvarkiečiais“ ir neteisėtai rinkimuose dalyvavusiu lenkų ir rusų aljansu. Deja, tokia laisvės kaina, arba tiksliau, demokratijos grimasa. Todėl praėjus metams po „naujos valdžios“ debiuto, galima pasidžiaugtinebent tuo, kad nebuvo sužlugdytas Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai reikalas. Ir viskas. Daugiau džiaugtis nėra kuo. Atvirkščiai – sukelta sumaištis valstybėje, už kurią atsakomybė tenka vienam žmogui, su Lietuva bendra turinčiam tik tiek, kad čia atsirado sovietmečiu kaip suvirintojas, kad įdiegė „vokelių sistemą“ ir šiandien drista atvirai tyčiotis iš Lietuvos teisėsaugos bei aukščiausiojo šalies asmens. Nėra ko džiaugtis ir tariamu Vyriausybės vadovu, kurio didžiausias privalumas – sugebėjimas nepamiršti, ką sakė ryte, ką popiet ir vakare ta pačia tema, bet jau visiškai skirtingai. Prabili apie Seimo pirmininką liežuvius nesiverčia, tiksliau nesinori šių garbingų pareigų sieti su jas užimančio žmogaus pavarde – tokio tipo šiame reprezentaciame mūsų valstybės poste dar nėra buvę, ir, Dieve duok, kad daugiau niekada nebūtų. Labai tiksliai šią situaciją apibūdino politikos apžvalgininkas Vladimiras Liaučius, kalbėdamas, kad politikoje yra ne tik judėjimas „kairėndešinėn“, bet ir „aukštyn-žemyn“. Šioje situacijoje – pasiektos žemumos.

Viskas, ką nuveikė A. Butkevičius Vyriausybė, yra šnipštas, tiesa, kai kada ne toks jau ir menkas – tarkim, „Chevron“ išvarymas yra aukštotojo lygio – pilotažas, visam pasauliui parodės, kad Lietuvoje negalima investuoti, o algų pakelimas valdininkams ir Seimo nariams dar kartą parodė, kad socdemai viską daro „dėl žmogaus“. Tiesa, buvo pakeltas minimalus atlyginimas, tik kažkodėl tas padėjimas mažiausiai uždirbantiesiems ištumė ne vieną savivaldybę į bankroto kelią (va ir atsiras priežastis neįsivesti lito). Bet didžiausiu valdančiosios daugumos su A. Butkevičiumi priešakyje pasiekimu reikėtų laikyti politinę sumaištį, kurią kelia Darbo partija (leiboristų) (ech, kaip megsta kriminaliniai veikėjai mėtyti

pėdas, pasivadindami visokiais slapyvardžiai, pravardėmis).

Visų Sventujų dieną Lietuvoje nuskambėjo pirmieji slaptos pažymos nutekinimo žiniasklaidai skandalo akordai. Jau baigiasi lapkritis, bet vi suomenė ir toliau nesusigaudo, kas nutiko: ar esmė yra slaptos pažymos paviešinimo faktas, ar vis dėlto esmė glūdi tos pažymos turinyje? Kol kas stengiamasi sudaryti išpūdį, kad svarbiausia – nutekinimo faktas, o tai, kad toje pažymoje kalbama ir apie Kremliaus agento veiklą Lietuvoje, norima nutylėti. Rasa Juknevičienė straipsnyje „Kolaboravimas. Vėl?“, paskelbtame „Delfi.lt“, pateikė keletą retroinių klausimų: kokios partijos, politikai, kokie politologai ir žurnalistai Lietuvoje yra bendravę su Rusijos prezidento administracijos darbuotoju, Rusijos Federacijos saugumo agentu V. Smirnovu, kai jis, kaip rašoma pažymoje, dažnai lankydavosi Lietuvoje? Ką Kremliaus administracijoje, ten lankydamiesi prieš rinkimus, aptarinėjo Lenkų rinkimų akcijos ir Lietuvos rusų politinių partijų atstovai? (A. Kubilius, tsajunga.lt, – red. past.) Deja, atsakymo klausantieji neišgirdo, o iš oficialų paklausimą sulaukė nervingo V. Tomaševskio pasipiktinimo. (R. Juknevičienė – atakakli politikė, paklausė dar kartą.)

Opozicijos lyderis Andrius Kubilius besižesiančią dramą apibūdino: „Valdžios, politinių partijų bandymas pabėgti nuo šių klausimų, garsiai šaukiant apie tariamą nusikaltimą dėl pažymos paviešinimo, rodo tik tiek, kad garsiai šaukiantieji į pažymos turinį reaguoją išskirtinai nervingai. Praėjusios savaitės pabaigoje matėme išskirtinai nervingu Valdemaro Tomaševskio reakciją. O tai dar labiau patvirtina tiesą, kad tokia pažymą tiesiog buvo būtina paviešinti. Tikiuosi, kad bus paviešintos ir tų politikų, politologų ar žurnalistų pavardės, kurios pažymoje nebuvo įvardintos, bet kurie patys žino, kad pažymoje kalbama apie juos. Tikėtina, jog nervinga baimė, kad ir tai taps vieša, kai kam neleidžia ramiai gyventi, todėl ir toliau matysime daug pastangų pabėgti nuo pažymos turinio nagrinėjimo.

Lietuva turi susitvarkyti su tokios informacijos valdymu taip, kad tai būtų naudingiausia valstybės saugumui. Akivaizdu, kad informacija apie įtarinės politinės procesus ar įtakas turėtų žinoma ne vien tik siauram valstybės vadovų ratui. Pagrindinis vaistas, apsaugantis Lietuvą nuo tokų pavojujų politinių procesų ar žalingų svetimų įtakų, yra viešumas. Vi suomenė turi teisę tokią informaciją žinoti, o valdžia turi visuomenę tinkamai informuoti. Todėl šiandien reikia nagrinėti ne tik, kas paviešino pažymą, bet ir kaip ateityje tokias pažymas teisėtai ir racionaliai paviešinti. Saugūs būsime tada, kai sugebėsime savo svarstymuose sudėlioti aiškius prioritetus ir būsime pajėgūs dėmesiškinti tokį pažymą turinį, kuriamo kalbama apie pavojujų valstybės saugumui, o ne vien tik tokio turinio paviešinimui, kurio dėka tokis pavojujų gerokai sumažėjo.“

Gintaras MARKEVIČIUS

Lietuvos Respublikos Prezidentai ir tauta

(atkelta iš 1 psl.)

Pranešėja, remdamasis S.Šalkauskio mintimis, teigė, kad tuometinė inteligentija, susiformavusi iš valstiečių jaunimo, besiveržusio į moksłalę ir teikusio Lietuvos ateicių daug šviesių vilčių, žymiai vi suomenės daliai, ypač jauniui, darė didelę įtaką. Juk ir trys tarpukario Prezidentai: Antanas Smetona, Kazys Grinius ir Aleksandras Stulginskis, kilę iš daugiavaikių mažazemų valstiečių šeimų. Ar tai lietuvių tautos fenomenas ar atsitiktinis asmenybių proveržis?.. Baigdama pranešėja palinkėjo, kad dabartinė Lietuva vėl išsiaugintų keliais intelligentų kartas, ne užsiskleidusias vien tik profesinėje aplinkoje, bet tarnaujančias tautai, o išrinktą Prezidentą visavertiškai galėtume vadinti pirmuoju valstybės žmogumi.

Itaigiai išdėstydamas savo ižvalgas, pranešimą „Prezidento Antano Smetonos vaidmuo Lietuvos valstybinumo byloje“ skaitė VU Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto dėstytojas dr. Laurynas Kasčiūnas (pranešimą spaudinsime kitame numeryje).

Lietuvos moterų lygos Kauno skyriaus pirmininkė doc. Meilė Asanavičienė apžvelgė Prezidento Aleksandro Stulginskio, vieno ryškiausiu demokratų Lietuvoje ir Europoje, 1918 metų Vasario 16-osios Nepriklausomybės Akto signataro, pirmo pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją išrinkto Lietuvos Respublikos Prezidento, biografiją. A. Stulginskio prezidentavimo laikotarpiu 1920–1926 metais buvo iškovota ir įtvirtinta nepriklausoma, demokratinė Lietuvos valstybė, atgautas Klaipėdos kraštas, plėtojama ekonomika, įkurtas universitetas, kitos aukštostosios mokyklos, mokslo tyrimo įstaigos, pastatyta mokyklų. Šis laikotarpis buvo vienas sėkmingiausių ir šviesiausių atkurtos Lietuvos gyvenime. 1941 metų birželio 14-ają A. Stulginskis sovietų NKVD areštotas ir išvežtas į Krasnojarsko pataisos darbų lagerį (Kraslagą). Žmona Ona Stulginskienė ištremta į Komių. 1956 metais Stulginskiai grįžo į Lietuvą.

Prezidento dr. Kazio Grinius, gimusio Marijampolės apskrityje, baigusio medicinos mokslus Maskvos univer-

sitate, su dr. Vincu Kudirką leidusio „Varpą“, išgyvenusio tragiskas šeimos netekčių peripetijas, Prezidento pareigose dirbusio trumpiausiai – 1926 metų birželio 7-ają–1926 metų gruodžio 17-ąją, visuomeninę ir politinę veiklą apžvelgė Kauno Kazio Grinius progimnazijos direktorius Stanislovas Šimanauskas.

Baigdamas savo pasakojamą mokyklos vadovas pateikė staigmeną – garso įrašą su 1950 metų Kazio Grinius pasakyta kalba Vasario 16-osios proga. Susirinkusieji išgirdo Prezidento aškia suvalkietiška tartimi pasakytius žodžius: „Broliai ir seserys, 16-oji Vasario yra didžiausia mūsų šventė, tai paminklas mūsų dabarčiai ir ateiciai. Mūsų tauta turi tūkstančių metų istoriją, karai visokiausiai mūsų nesunaikino, ir tikėkime, kad vėl ateisime iki nepriklausomybės...“

„Prezidentas po mirties, Lietuvos karo akademijos patriarchas...“ – savo pranešimą apie Prezidentą Joną Žemaitį-Vytautą įvardijo Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos prorektorius prof. Valdas Rakutis. Pateikdamas biografinius Vytauto Žemaičio, gimusio Palangoje, su tėvais gyvenusio Lomžoje, vėliau – Raseinių apskrityje, duomenis, profesorius akcentavo 1927–1929 metais jo mokymasi Kauno karo mokykloje, ugdomis iš Lietuvos „bajorus“. Pagal tuometinę Prezidento A. Smetonos valstybės viziją, Lietuvai reikėjo intelligentijos ir karininkų, kurių įvaizdį sudarė ne tik gero elgesio manieros, taisyklinga kalba, bet ir atsakomybė už Lietuvos valstybę.

1949 metų vasarį partizanų vadų suvažiavime J. Žemaitis išrinktas Lietuvos laisvės kovos sajūdžio tarybos prezidiumo pirmininku, taip pat laikinai ėjo vyriausiojo gyvybos pajėgų vado pareigas. Partizanų vadų suvažiavime paskirta 1949 metų vasario 16-osios Deklaracija prilygsta 1918 metų Vasario 16-osios Nepriklausomybės atkūrimo Aktui. 1953 metais J. Žemaitis buvo suimtas. Atsisakės bendradarbiauti su okupantu, 1954 metais nužudytas Maskvos Butyrkų kalėjime. Užkasio mo vieta nežinoma.

Jono Žemaičio-Vytauto biografija atskleidžia unikalią savybę – jo konspiratyvumą, suteikusį galimybę išgyventi ir

veikti beveik visą Lietuvos partizaninio karo laikotarpi. Jonas Žemaitis-Vytautas tapo ginkluotosios pasipriešinimo kovos simboliu. Atsidėkodama tauta pagal nuopelnus ir užimtas pareigas suteikė jam Prezidento titulą.

Kovo 11-osios Akto signataras Česlovas Juršėnas apibūdino savo bendražygio, buvusio komunistų partijos lyderio, prieštarangai tautoje vertinamo pirmojo po sovietų okupacijos atkurtos Antrosios Lietuvos Respublikos Prezidento Algirdo Mykolo Brazauskos profesinę ir politinę veiklą.

Lietuvos moterų lygos pirmininkė prof. Ona Voverienė pateikė ižvalgas apie Valdą Adamkų, nepartinių, politiką, JAV lietuvių visuomenės veikėją, aplinkosaujininką, 1998 metais išrinktą Lietuvos Respublikos Prezidentu, tautai išpareigojusiu siekti trių pagrindinių tikslų: laisvo žmogaus, atviro visuomenės, stiprios valstybės, o antroje prezidentavimo kadencijoje siekusio sukurti europietišką valstybę, prasmingai atstovavusio Lietuvos Respublikai tarptautinėje erdvėje.

Kalbėdama apie dabartinę Lietuvos Prezidentę Dalią Grybauskaitę profesorė šalies vadovę apibūdino „Mūsų Prezidente, pateisinusia visos lietuvių tautos lūkesčius“ ir kvietė visus susirinkusiu sius palaikyti ir kvieсти Dalią Grybauskaitę ir toliau dirbtai Lietuvos valstybės labui. Išsamus prof. Onos Voverienės pranešimas „Tikroji tiesa, kas pakvietė D. Grybauskaitę baltoriuoti į Prezidentus“ publicuotas internete, „www.komentaras.lt“ svetainėje arba laikraštyje „Karštas komentaras“ Nr. 20 (212).

Už nuoširdžiai, išsamiai ir profesionaliai išsakytas minčis pranešėjams padėkojo LML pirmininkė O. Voverienė, Kauno skyriaus pirmininkė M. Asanavičienė, atminimui apie konferenciją įteikdama tautodailės gaireles su jaustu žodžiu „Lietuva“, padėkojo talkininkams mjr. Donatui Mazurkevičiui, Audronei Kaminskienei, Gintarui Venckui, padėjusiems surengti prasmingą istorinį renginį, bei koncertavusiems LK Karinių oro pajėgų orkestrui, vadovaujamas Remigijus Termino, ir smuikininkai Liyanai Žiedelytei.

Dalia LUKŠAITĖ-MACIUKAIVIČIENĖ

Sveikiname

Garbingo 80-ojo jubiliejinio gimtadienio proga nuoširdžiai sveikiname buvusį Krasnojarsko krašto Ust Abakanų gyvenvietės tremtinį Alyozą BUJAUSKĄ, gyvenantį Marijampolėje.

*Lekia metai, kaip paukščiai išklysta,
Ir gyvenimas visas su jais...
Pasitiki nesuspėjot jaunystę,
Jau šarma nušarmojo plaukai.
Bet širdy tegul žydi pavasaris
Gražiausiais spalvotais žiedais.*

Sveikatos, ilgų gyvenimo metų linki –

Ona, Liucija, Stasys Trijonai, Elenos Grajauskienės dukterys Onutė ir Danutė

* * *

75-ojo gimtadienio proga nuoširdžiai sveikiname Lietuvos laisvės armijos karių ir rėmėjų sajungos narį, buvusį tremtinį, Lietuvos šaulių Kauno rinktinės vėliavos būrio vadą Alvydą SEMAŠKĄ.

Linkime geros sveikatos, energijos, prasmingų darbų.

Lietuvos laisvės armijos karių rėmėjų sajunga

* * *

75-ojo gimtadienio proga nuoširdžiai sveikiname Telšių apskrities Mažeikių kuopos garbės šaulį, Lietuvos laisvės armijos karių ir rėmėjų sajungos pirmininkės pavaduotoją Alfonsą DEGUTI.

Linkime geros sveikatos, energijos dirbant istorinio atminimo įamžinimo darbus.

Lietuvos laisvės armijos karių rėmėjų sajunga, LPKTs Mažeikių filialas, LPKS Mažeikių skyrius

„Trispalvis“ – naujas filmas apie Lietuvos Laisvės kovotojus

Lapkričio 13 dieną Vilniuje įvyko režisieriaus ir scenarijus autoriaus Vytauto V. Landsbergio dokumentinio filmo „Trispalvis“ premjera. V.V. Landsbergis – poetas, publicistas, teatro ir kino režisierius, vaikų rašytojas. Studijavo kino režisūrą Tbilisi teatro institute, Jono Meko antologinių filmų archyve Niujorke. Sukūrė daugiau nei dvi dešimtis filmų. Žinomiausiai – „Vilties prezidentas“ apie S. Lozoraitį, „Sabas“, „Kai aš buvau partizanas“, „Partizano žmona“.

Dokumentinio filmas su vaidybiniais elementais „Trispalvis“ – tai pasakoja apie ginkluotos rezistencijos pradžią ir jos eigą Lietuvoje, šalį okupavus Sovietų sajungai. Dvylikos neseniai kalbintų Lietuvos partizanų ir ryšininkų lūpomis pasakojama ne tik sudėtinga to meto situacija, bet kartu atskleidžiami motyvai, kodėl po Antrojo pasaulinio karo Lietuvoje dar 10 metų vyko arši ginkluota pogrindinė kova, kai kuris išgyveno tą laiką

Laisvės kovotojai.

„Filme „Trispalvis“ mūšiai, meilė, romantika ir patriotiškumas susipina į vientisą istoriją. Tai filmas apie žmones, gyvenusius be išlygu. Kvėpavusius pilna krūtine. Apie žmones, kurie gyvenimo saulėlydyje nesigaili savo pasirinkimų ir gali didžiuotis nugyventi gyvenimu“, – teigiama filmo anone.

Filmo personažais tapo dylikų partizanų ir ryšininkų (jei ne visi, tai dauguma jų yra/buvo ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajungos nariai) – Algimantas Stankūnas-Antanėlis, Fortunatas Bučius, Antanas Kasperavičius-Ažuolas, Jonas Abuokauskas-Siaubas, Juozas Jakavonis-Tigras, Jonas Kadžionis-Bėda, Antanas Petrikonis-Laivas, Aleksandra Kazakevičienė-Šarka, Vanda Ona Herolcienė, Stefanija Daukšaitė-Chrizantema, Ona Maskelytė-Žilionienė, Zosė Avižaitė-Tulpė.

Nuo pastarosios prasidėjo filmo idėja.

(keliamas į 8 psl.)

Kauno rajono Šlienavos kaimo gyventoja Anastazija Belazaraitė-Kučinskienė, gimusi 1921 metais, tebenešiojanti gyvenimišką išmintį, gyvus prisiminimus, ne kartą yra sakiusi, kad jos kartos žvyruotame gyvenimo kelyje buvę trys dideli akmenys: per 1944 metų frontą sudegė tėvų sodyba, skausminga, netikėta trentis į tolimą Sibirą pokariu ir gimtojo 68 sodybų Šilėnų kaimo sunaikinimas 1959 metais, kai buvo užtvenktas Nemunas. Pastarasis akmuo jos gyvenime buvo pats didžiausias...

– Kai sudegė trobos, buvo sunku, bet žinojome, kad pasistatysime naujas. Kai išvežė į Sibirą, badavome ir kentėjome, tačiau žinojome, kad sugrįsime į gimtinę... Tačiau kai prieš užtvenkiant Nemuną griovė sodybas, buldozeriais naikino kalnelius, upelius, krito miškus ir miškelius, arėdė kelius ir juos lydėjusius klevus, beržus, gluosnus, verkėme visi, tarsi artimiausius žmones praradę...

1959 metais pradėjusi gaminti elektrą Kauno hidroelektrinė veiklą pradėjo ant žmonių ašarą. Iš Nemuno slėnio reikėjo palikti savo gimtus namus ir kelti trobesius į sveitimas vietas net 722 panemunių šeimoms. Povandeniu atsidūrė bene gražiausios Lietuvos vėtos, miškai, upeliai, Vytauto Didžiojo vieškelis. Panemunių poetas Jonas Aistis (1904–1973), gimęs „nuskandintame“ Kampiškių kaime, Aukštostos Panemunės valsčiuje, užaugęs tokio paties likimo Rumšiškių miestelyje, apie Nemuno paliko gražias eilutes:

„Vakarais Nemunas ramus kaip stiklas. Vieni dzūkai sielais plaukia, kiti vytinė traukia ir traukdami niūniuoja:

*Tyklai, tyklai Nemunėlis teka.
O dar tyklau, o dar tyklau
Mus močiutė šaukia...*

Ar tik ji nebus graudžiausia daina? Ar tik nebus ji viena iš gražiausių?... Vietomis Nemuno krantuose yra parversti, šaltinių ir verdeinių, iš kurių sunkiasi tyras ir sūrus vanduo, nes ten kadai-se vytininkų sūrus prakaitas braukta...“

Per visą Šilėnų kaimą – o jis buvo iki 4 kilometrų ilgio, – ējo vieškelis, apsodintas šermukšniais, gluosniais, liepomis. Gyventojams reikėdavę jiems priklausančią atkarpatą žvyruoti, tai žvyra kasdavo iš Nemuno... O kur dar Žiglos miškas, kurio didžioji dalis yra išlikusi? Buvo jis dviejų–trijų kilometrų plotio, ten augo šimtametės egles ir pušys. Legendos bylojo, kad pirmasis upelis, einantį

per mišką, atrado piemuo Žigla, kurio vardu vėliau giria vadinta. Upelis buvo skardys, tai tekėdamas garsiai gurėjo, ypač pavasariais. Jo balsą galėdavai girdėti už kelių šimtų metrų. Nedidelis jis buvo – išibėgėjės ir peršokti galėdavai... Miške augo avietynai, žemuogynai, buvo daug grybų. Piemuo perėjo tą upelį, iš-

čius dukturėrims. Dirbome šeimoje visi, lyg bututės avilyje. Auginome gyvulius, visa da prie namų žydėjo gėlynai, buvo gražu ir švaru. Tačiau širdžiai mielestui vietų, nei tos, kurios liko Kauno marių dugne, niekur gyvenime neberadau...

Esu užrašės įdomius Nastės prisiminimus apie žmonių

Anastazijos akmenukai prie Baltijos...

tyrinėjo, o jo būta 10 kilometrų ilgio. Po kurio laiko atrado, kad upelis ne tik gražioje, šimtamečiame miške esančioje rėvoje, tačiau stebuklinės, nes net žaizdas gydė. Pie menys čia atgindavo gyvulius, skaidriame upelyje juos girdė. Žmogus nuo jo jau ir pasitraukti negalėjo, apsigveno čia ir visiems Dievo stebuklą gyre. Miškas buvo gražiai tvarkomas, retinamas, valomas, tapo visų lankoma vieta. Jonas Aistis matė jį, kai kėlėsi per Nemuną į Kampiškes ir iš jų grįžo į Rumšiškes, prisiminė jį net tolimoje Amerikoje, vadino „mėlynuoju Žiglos šilu“. Mat tokią spalvą šilas įgaudavo nuo atispindėjusio Nemuno vandens.

Elektrinė projektavę Maskvos inžinieriai manė, kad vandens telkinys bus nau dojamas... net pramoninei žvejybai. Turėjo Kauno mariomis plaukioti žvejbiniai laivai ir traukti pilnus žuvies tralus. Tad griovė viską ir lygino viską tar si futbolo aikšteli.

– Mano tėvelis Simonas Belazaras buvo iš pasiturinčių ūkininkų. Turėjome daug žemės, šeima buvo gausi ir darbštī, visi puikūs dainininkai, moterys dar ir audėjos. Seimai daug padėjo tėvelio sesuo, sugrįžusi iš Amerikos ir nupirkusi dukterę sodybą Šilėnų kaime, greta savo tėvų ūkio. Joje ir aš ištekėjusi susilaukiai trijų sūnų ir trijų dukterų. Po tėviškės netekties ir kolūkių sukūrimo, nuo bado gelbėjomės slapčia namuose ausdamos ryškiaspalves skareles. Staklių neapleidau ir vėliau, išaudžiau krai-

gyvenimą prie Nemuno, apie sielininkus, išmintingus ir drąsius žmones, kurie praplaukdami upe bendravo su vietiniais, net vieni kitų var dus žinojo.

– Tėveliai ne kartą pasakojo, o ir aš pati gerai atsimenu Nemunu plaukiančius sie lius, mūsų vadintus „triop tais“ – keliasdešimt metrų ilgio sutvirtintus rastus su vairu gale, aukšteliu iš lentų ir šiaudine palapine sielininkams, net rūkstančiu laužu. Sielininkai buvo gyvenimo ir bėdų matė žmonės, patyrę gamtos išdaigų, o didžiausios būdavo prie Senųjų Dvareliškių – Velnio tilto iš akmenų. Tai siauras, gal 8 metrų tarpas sieliams praplaukti. Tėveliai dažnai sakydavę, kad tų žmonių patarimų reikia klausyti. Nakčiai sielai dažnai sustodavo Rumšiškėse ar priešais mus prie pat upės buvusiamė Aštrago kaime, nes pro Velnio tiltą reikėdavo praplaukti šviesiu paros metu. Kartą tėvelis pasakojo tokią istoriją. Séjo jis žirnius smėlėtoje savo žemėje. Plaukia sielis, o sielininkas nuo jo rėkia:

– Nesék, žmogau, žirnių, nieko gero nebus!

– Ką čia šneki? – sunerimo tėvas. – Tai kada sėti?

– Jei pasësi už keturių die nų, pirmadienį, tai naudos turési, o šiandien paséti žirniai bus kirmi nuoti, mažomis ankštimis.

– O iš kur tiek daug žinai?

– Žinau, jei sakau...

– Neklausysiu tavo juoke lių, sésiu toliau.

– Na na, – atsiliepė jau nutolęs sielininkas.

Bet tėveliui jau neramu.

jausmingos ir lyriškos.

Nuo 14 metų eidavo į kaimo talkas. Gyvenimas lyg ir tekėjo sava vaga: kasdieninė namų ruoša, rūpesčiai, var gai. Kai sukako 12 metų, susirgo mama. Anastazija turėjo prižiūrėti mažą savo sesutę, atliki visus darbus, kuriuos paprastai nudirbdavo mama. Po metų mergaitė, dirbdama už du, pirmą kartą užminkė ir iškėpė duoną. Vėliau pasveiko mama, Anastazija jau buvo gerokai paūgėjusi, tačiau jos darbų našta nė kiek nepalengvėjo. Taip užaugo sesutė, taip ir pati Anastazija subrendo. Gyvenimo perversmas ją pasitiko dvidešimtmetę – ji ištekėjo, vėliau išsikraustė iš būsimų marių dugno. Ištekėjo ji, aišku, už gero žmogaus, gyveno ne per didžiausiam pertekliuje. Palaipsniui pasistatė nediduką namą, jį įsiruošė, iren gė tvartą gyvuliams. Gyveno taikiai ir taupiai. Po kelerių metų susilaukė pirmojo sūnaus. Prasidėjo dar sunkesni vargai. Reikėjo prižiūrėti ir vaiką, ir namus. Laikui bégant susilaukė dar penkių vaikų. Tada gyvenimas išties apsun ko: reikėjo būti ne tik mama, žmona, bet ir namų šeimininkė. Kai vaikai paūgėjo, sukūrė savo šeimas, susirgo ir greitai mirė vyras. Ji liko gyventi viena. Baisi netektis moterį ištiko mirus vienam iš sūnų. (Iš pasakojimo Lietuvos literatūros ir tautosakos institutui.)

Gražiai pradėjusi dešimtą dešimtmetį moteris vis dar aktyvi, nueina į moterų susibūrimus, pasakoja jauniesiems apie savo paskandintą tėviškę. Kiek sveikata leidžia, su moterų kolektyvu keliauja, buvo net Baltijos jūrą pasiekusi. Ir dažnai pagalvoja, kad vargai ir bédos žmogų užgrūdina, skausmas piktas tik žiūrint į kitų nelaimės. O su savuoju ji susigyveno. Bėga Anastazijos žvyruotas kelias ir tie akmenėliai, o mes prašome Dievulio, kad ši šauni moteris sulauktų ir šimtojo gimtadienio...

Stanislovas ABROMAVIČIUS

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“ 2014 metams!

„Lietuvos pašto“ skyriuose ir internetu prenumerata.post.lt galite užsiprenumeruoti savaitraštį „Tremtinys“. Prenumerata priimama iki kiekvieno mėnesio 22 dienos.

Prenumeratos indeksas 0117, kaina: 1 mėn. – 8,16 Lt, 3

mėn. – 24,48 Lt, 6 mėn. –

48,96 Lt, 12 mėn. – 97,92 Lt.

Dėkojame skaitytojams.

Tremtinys

No 1994 m. spalio 20 d.

ALIAU IR TREMTINIS SAJUNGOS SAMADRAS

• 2012 m. gruodžio 28 d.

LAIMĖS SVEIKATOS IR SĒKMINGŲ 2013-ĄJU

• 2013 m. sausio 10 d.

“Tremtinys”

• 2013 m. lapkričio 20 d.

“Tremtinys”

• 2013 m. gruodžio 20 d.

“Tremtinys”

• 2014 m. sausio 10 d.

“Tremtinys”

• 2014 m. lapkričio 20 d.

“Tremtinys”

• 2014 m. gruodžio 20 d.

“Tremtinys”

• 2015 m. sausio 10 d.

“Tremtinys”

• 2015 m. lapkričio 20 d.

“Tremtinys”

• 2015 m. gruodžio 20 d.

“Tremtinys”

• 2016 m. sausio 10 d.

“Tremtinys”

• 2016 m. lapkričio 20 d.

“Tremtinys”

• 2016 m. gruodžio 20 d.

“Tremtinys”

• 2017 m. sausio 10 d.

“Tremtinys”

• 2017 m. lapkričio 20 d.

“Tremtinys”

• 2017 m. gruodžio 20 d.

“Tremtinys”

• 2018 m. sausio 10 d.

“Tremtinys”

• 2018 m. lapkričio 20 d.

“Tremtinys”

• 2018 m. gruodžio 20 d.

“Tremtinys”

• 2019 m. sausio 10 d.

“Tremtinys”

• 2019 m. lapkričio 20 d.

“Tremtinys”

• 2019 m. gruodžio 20 d.

“Tremtinys”

• 2020 m. sausio 10 d.

“Tremtinys”

• 2020 m. lapkričio 20 d.

“Tremtinys”

• 2020 m. gruodžio 20 d.

“Tremtinys”

• 2021 m. sausio 10 d.

“Tremtinys”

• 2021 m. lapkričio 20 d.

“Tremtinys”

• 2021 m. gruodžio 20 d.

“Tremtinys”

• 2022 m. sausio 10 d.

“Tremtinys”

• 2022 m. lapkričio 20 d.

“

Apie gimtosios žemės grumstą

(atkelta iš 1 psl.)

Tiumenės amžinojo išalo žemėje

Konferencijos dalyvius sudomino Lietuvos didžiosios kunigaikštienės Birutės motorizuotojo pėstininkų bataliono karininko Tomo Šyvoko pasakojimas ir ekspedicijos į Vakarų Sibirą „Misija Sibiras 2013“ nuotraukų peržiūra. Kad pasakojimas būtų sklandesnis, šiam ekspedicijos dalyviui talkino Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų karininkas Linas Dzidzevičius.

Šiai metais Tiumenės srityje, amžinojo išalo ir baltųjų naktų žemėje, kur vergavo ir kentėjo, mirė nuo nepakeliamo darbo, bado ir ligų tūkstančiai ištremtų lietuvių, lankėsi 16 ekspedicijos dalyvių iš Lietuvos. Jie buvo atrinkti iš daugiau nei 6 tūkstančių jaučių, iki 30 metų žmonių. Tai ištvermingi, patriotiškai nusiteikę, mokantys dirbtį komandoje ir iniciatyvūs lietuvių, kuriems vadovavo panasių ekspedicijų ir kelionių ved-

lys Gintaras Alekna.

Tiumenės žemėje sutvarkytos penkerios kapinės, jau užėjusios mišku, brūzgynais. Lietuvių tremtiniai kapai sparčiai nyksta; nyksta ir aplieatos gyvenvietės, kaimai. Kai kuriuos lietuvių kapus pavyko nustatyti iš geležinių kryžių, kuriuose išrežti Gedimino stulpai. Pastatyti kryžiai su užrašu: „Čia ilsisi lietuviai tremtiniai“, dalimis pagaminti Lietuvoje.

Apie ekspediciją Sibire kuriamas dokumentinis filmas

„Kiekvienas tremtinis turėti savo istoriją“, – sakė T. Šyvokas. Jam labiausiai įstrigo susitikimai su vietiniais gyventojais, kurie dar prisimena mūsų tremtinius, ir susitikimai su Rusijoje likusiais lietuvių tremtiniais, kurie taip paaiškė savo Tėvynės, kad prasė duoti bent grumstą lietuviškos žemės.

Apie ekspediciją „Misija Sibiras 2013“ kuriamas filmas. T. Šyvokas pažadėjo, kad

jis bus pristatytas ir Alytaus auditorijai, atsakė į konferencijos dalyvių klausimus.

Knygą reikia skaityti...

Mūsų krašto tėtis J. Arbačiauskas į savo knygos „Iš kartos į kartą...“ pristatymą atsinešė Lietuvos Trispalvę, lygiai tokią, kokią su draugais 1956 metais iškėlė medyje Puniūnų pilialkalnyje. Pastarąja patroliškai nusiteikusiems jau nuoliams pasiuvo Bronė Butkauskaitė-Bakšienė, šiuo metu gyvenanti Birštone.

„Apie knygą nereikia pasakoti, ją reikia skaityti“, – ragino autorius, atsinešęs keletą savo knygelių ir į konferenciją. J. Arbačiauskas „Iš kartos į kartą...“ – tai dar vienos liudijimas apie Lietuvos laisvės kovą, savo tévę, krašto žmonių atminimo jamžinimas, atviras pokalbis su jaučiu, privalančiu perimti tévę ir senelių vertėbes, jas puoselėti ir perduoti savo vakiams.

Jurgis KOCHANSKAS

Prasmingos veiklos jubiliejus

(atkelta iš 1 psl.)

LPKTS pirmininkas dr. Povilas Jakučionis susirinkusiemis pristatė LPKTS veiklą nušviečiančias neseniai išleistas knygas. Jis pasidžiaugė „Laiko atodangose“ aprašytais gausiais per 25 metus nuveiktais sąjungos narių darbais: pastatytais paminklais, surengtais atminimo jamžinimo renginiai, išleistomis knygomis, kompaktinėmis plokštelėmis. Pristatydamas dokumentų rinkinį P. Jakučionis sakė, kad jis vartydamas tarsi iš naujo pa-

žvelgė į netolimą Lietuvos istoriją, ir pasidžiaugė, kad Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjunga per visus 25 gyvavimo metus neprarado politinės ižvalgos, visada kėlė teisingus reikalavimus.

Filmu „Su Lietuva širdy gyvename“ autorius Vaidotas Digimass susirinkusios pakvietė pažiūrėti šį filmą. Pažiūrėjus filmą buvo pasiūlyta ji išverssti į anglų ir rusų kalbas.

LPKTS valdybos pirmininkas Edvardas Strončikas padėkojo visiems renginio da-

lyiams, o organizatoriams įteikė atminimo dovanas.

Genocido aukų muziejaus darbuotojos Ramunė Driaučiūnaitė ir Gerda Urbanienė renginio dalyvius džiugino skambiomis lietuvių liaudies dainomis.

Muziejaus Konferencijų salėje nuo spalio 16 dienos veikia Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos 25-mečiui skirta paroda „Nuo 1988 metų iki 2013 metų. Veiklos foto akimirkos“.

„Tremtinio“ inf.

Skaitytojų mintys

Replika

„Laiko atodangų“ 2-oji dalis pustuštė, prastesnė, nei jos pirmoji dalis!? Toks įvertinimas, išreikštasis lapkričio 8 dienos „Tremtinyje“ Nr. 41 (1063) Povilo Jakučionio straipsnyje „LPKTS 25-mečio suvažiavimą prisiminus“ labai pašiurpino mane ir mano artimuosis. Manau, kad tai nepelnytas, aštrus, skaudus spyglys ne tik aprašiusiems LPKTS filialų veiklą, bet ir knygos sudarytojai, redaktoriems. Tai labai prieštaragingas, nelogiškas, tiesiog absurdžiškas mūsų organizacijos veiklos istorinio leidinio vertinimas. Susidaro išpūdis, kad vertinama ne pagal LPKTS filialų realias, o pagal teorines ižvalgas ar užgaudas. Kitaip tariant, vertinta matematiniuose metodais – kurioje knygoje daugiau puslapiai, kryžių, paminklų...

Skaitant knygą džiūgauja

širdis ir akys, kad buvę sovietinės imperijos kankinai – politiniai kaliniai ir tremtiniai, tiek daug padarė gražių, prasmingų darbų ir daro viską pagal savo išgales ir supratimą. Todėl kaltinti dėl nepakankamo dėmesio Laisvės kovų istorijos jamžinimui reikia ne juos, o valdžios atstovus. Ar ne juokinga, kad mes patys savo lėšomis turime statyti Laisvės kovų paminklus, juos prižiūrėti? Kur ta valstybė, dėl kurios kovojo ir guldė galvas Lietuvos patriotai? Tuos kritikos spyglius visu aštrumu reikėtų nukreipti valdžios atstovams ir tik jiem.

Vienas iš knygai nepateikusiu aprašymo LPKTS filialo vadovas teisinosi aiškindamas, kad pagrindiniai filialai darbai buvo atlikti ir aprašyti pirmoje knygoje. Todėl dabar rašyti tik apie kasmetinius renginius, dalyvavimą juose

būtų bereikalingas gyrimasis. Be to, sakė, kad filialas neturi savo kampo, renginiams naudoja savo asmenines lėšas, dėl jų stokos nedalyvauja ir LPKTS tarybos posėdžiuose... Iš tikro kuriuo se filialuose padėtis nepavydėtina, todėl ir jų veiklos vertinimas turėtų būti adekvatus.

Taigi, jeigu straipsnio autorius būtų pabuvojęs tuose knygoje neaprašytuose filialuose, kuriems būtinės didesnės dėmesys ir parama, o ne kritika, manau, kad ir knygos vertinimas būtų kitoks.

Belieka tik džiaugtis, kad „Laiko atodangų“ 2-oji knyga – Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos, tai yra, mūsų veiklos enciklopedija, atspindinti beveik visų filialų nenuilstamą pilietinę, patriotinę veiklą, skatinis mus ir toliau būti, kuo buvome, kuo esame.

Nuoširdžiausias AČIŪ visam knygos ruošimo kolektivui.

Algirdas PEČIUKONIS

Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia sąrašą asmenų, pretenduojančių

į Kario savanorio ir Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą

(Tėsinys)

Jadviga Jankauskiene

Pudžemytė, g. 1919 m., (po mirties), partizanė, Šilalės r. Padievyčio apyl., Kęstučio apyg. Lukšto būrys, 1950–1953 m.

Arūnas Jasionis, g. 1952 m., pasipriešinimo akcijos dalyvis, Marijampolė, 1972–1973 m.

Rimutė Jusytė, 1961 m., po grindžio spaudos platintoja, Pasvalys, 1979 m.

Jonas Liočas (Liočius), g. 1927 m., (po mirties), partizanas, Šilalės r. Padievyčio apyl., Kęstučio apyg. P. Monkaus-Sidabro būrys, 1947–1952 m.

Albinas Marinas, g. 1922 m., (po mirties), partizanas, Jurbarke r. Eržvilko apyl., Kęstučio apyg. Džiugų būrys, 1944–1951 m.

Alfonas Martinavičius, g. 1922 m., (po mirties), partizanas, Šilalės r. Laukuvos apyl., Kęstučio apyg. Aukuro rinktinės Kęstučio būrys, 1944–1950 m.

Petras Matutis, g. 1919 m., (po mirties), partizanas, Tauragės r. Pagramančio apyl., Kęstučio apyg. Aušrelės būrys, 1951–1952 m.

Stasys Meleckas (Meleckis), g. 1924 m., (po mirties), partizanas, Šilalės r. Poškos apyl., Kęstučio apyg. P. Milenio-Beržo būrys, 1946–1948 m.

Pranas Milašius, g. 1901 m., (po mirties), partizanų ryšininkas, Šilalės r. Laukuvos apyl., Kęstučio apyg. P. Monkaus-Sidabro būrys, 1947–1950 m.

Petras Monkus, g. 1921 m., (po mirties), partizanas, Kelmės r. Užyenčio apyl., V. Montvydo-Zemaičio būrys, 1947–1951 m.

Antanas Norkus (Norkevičius), g. 1919 m., (po mirties), partizanas, Tauragės r. Skaudvilės apyl., Kęstučio apyg. 1945–1947 m.

Vaclovas Norvaišas (Norvaiša), g. 1923 m., (po mirties), partizanas, Šilalės r. Upynos apyl., Kęstučio apyg. J. Bagdono būrys, 1947–1948 m.

Vladas Norvilas, g. 1925 m., (po mirties), partizanas, Šilalės r. Laukuvos apyl., Kęstučio apyg., žuvo 1948-05-06.

Antanas Palaitis, g. 1899 m., (po mirties), policininkas, šaulys, Palanga, 1924–1941 m.

Liucė (Liucija) Paulikaitė, g. 1926 m., (po mirties), partizanė, Šilalės r. Kvėdarnos apyl., Kęstučio apyg., 1950–1951 m.

Zenonas Paulikas, g. 1927 m., (po mirties), partizanas, Šilalės r. Pakarčemio k., Kęstučio apyg. Šalnos rinktinė, 1947–1951 m.

Albertas Romualdas Pilka, g. 1937 m., pasipriešinimo

akcijų dalyvis, Panevėžys, 1963–1964 m.

Jonas Pivorius, g. 1927 m., (po mirties), partizanas, Klaipeđos r. Judrėnų apyl., Kęstučio apyg. Pušies rinktinės J. Vaičiulio-Šarkos būrys, 1952–1953 m.

Albina Pocienė-Rimkutė, g. 1929 m., (po mirties), partizanė, Šilalės r. Laukuvos apyl., Kęstučio apyg., 1945–1950 m.

Stasys Pocius, g. 1918 m., (po mirties), partizanas, Šilalės r. Upynos apyl., Kęstučio apyg. žuvo 1950-02-01.

Stasys Pocius, g. 1925 m., (po mirties), partizanas, Šilalės r. Poškos apyl., Kęstučio apyg. Geležinio Vilko būrys, 1949–1950 m.

Vincas Pokytis, g. 1919 m., (po mirties), partizanas, Šilalės r. Pajūrio apyl., Jūros būrys, žuvo 1949-01-24.

Stanislovas Poška, g. 1930 m., (po mirties), partizanas, Tauragės r. Lomių apyl., Kęstučio apyg. Aušrelės būrys, 1951–1952 m.

Aleksandra Prijalgaušienė-Jonauskytė, g. 1924 m., partizanų ryšininkė ir rėmėja, Telšių apskr. Telšių valsč. Žemaičių apyg. Šatrijos rinktinė, 1945 - 1949 m.

Stasys Pundinas (Pundikas), g. 1931 m., (po mirties), partizanas, Šilalės r. Upynos apyl., Kęstučio apyg., žuvo 1951-05-14.

Jonas Rabiza, g. 1889 m., (po mirties), partizanų ryšininkas, Tauragės r. Lomių apyl., S. Gavėnios-Drąsūčio būrys, 1946–1952 m.

Antanas Raštutis, g. 1920 m., (po mirties), partizanas, Šilalės r. Pajūrio apyl., Kęstučio apyg. Margio (Žalgirio) būrys, 1947–1948 m.

Andrius Rimkus, g. 1931 m., (po mirties), partizanas, Šilalės r. Padievyčio apyl., Kęstučio apyg. Simono Budrecko būrys, g. 1951–1954 m.

Stasys Rudys, g. 1927 m., (po mirties), partizanas, Šilalės r. Maldūnų k., Kęstučio apyg. Aušrelės būrys, 1948–1949 m.

(Bus daugiau)

Atsiliepimus apie šiuos pretendentus galite siūlti adresu: Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino pr. 40/1, LT-01110 Vilnius. Teirautis tel. (8 5) 231 4157.

Komisijos pastaba. Sąrašas skelbias remiantis Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos darbo reglamento 8 punktu: "Preendentai į Kario savanorio ar Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą skelbiami spaudoje".

Vytautas Radžius

1925–2013

Gimė 1925 m. lapkričio 9 d. Tūbiniuose, Šilalės valsč., Tauragės aps. Gyveno Marquette Parke, Čikagoje. 1943 m. baigė Šilalės gimnaziją. 1944–1947 m. studijavo Eichstatto ir Dillingeno Filosofijos teologijos aukštosiose mokyklose. 1947–1949 m. Eichstatto lietuvių gimnazijoje dirbo mokytoju. 1949 m. atvyko į JAV ir tais pačiais metais su A. Geču subūrė Čikagos lietuvių vyru chorą „Vytis“. Jo pagrindu 1956 m. liepos 7 d. Čikagoje ikurta Lietuvių opera. V. Radžius daugiau nei 40 metų buvo Lietuvių operos Čikagoje valdybos pirminkas bei narys, priklausė Lietuvių fon-

Vytautas Radžius už ilgametį lietuviybės puosejimą

Skelbimai

Lapkričio 24 d. (sekmadienį) 12 val. Telšių Švč. Mergeles Marijos į Dangų Ėmimo bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už Amžinybėn išejušius partizanus, politinius kalinius ir tremtinius. **13.30 val.** Telšių Kredito unijos salėje (Sedos g. 6) įvyks ataskaitinė rinkiminė konferencija. Koncertuos chorus „Tremties aidai“. Galēsite sumokėti nario mokesčių. Po konferencijos pabendrausime prie arbato puodelio.

Malonai kviečiame dalyvauti.

Lapkričio 24 d. (sekmadienį) 15 val. Klaipėdos universiteto Jūrų technikos fakulteto aktų salėje (Bijūnų g. 17) įvyks Klaipėdos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos įkūrimo 25-mečio šventinis minėjimas.

Kviečiame dalyvauti.

Lapkričio 25 d. (pirmadienį) 16 val. LPKTS salėje (Laisvės al. 39, Kaune) įvyks seminaras „Sveikai gyventi – ilgai nesent“. Seminarą ves biomedicinos mokslo daktarė Kristina Visagurskiene. Koncertuos PMVC moterų vokalinis ansamblis „Žara“.

Organizatoriai: Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos Kauno filialas, Pagyvenusios moters veiklos centras. Seminarą globoja LR Seimo narė V.V. Margevičienė.

Kviečiame dalyvauti.

Lapkričio 30 d. (šeštadienį) 10 val. Anykščių muzikos mokykloje (J. Biliūno g. 21) įvyks LPKTS Anykščių filialo ataskaitinis rinkiminis susirinkimas.

Prašome aktyviai dalyvauti, turėkite nario bilietus.

Lapkričio 30 d. (šeštadienį) malonai kviečiame dalyvauti LPKTS Varėnos filialo ir ansamblio „Viltis“ 25 metų sukakties minėjime.

10 val. šv. Mišios Varėnos Šv. Mykolo Arkangelo bažnyčioje; **11 val.** koncertas Varėnos kultūros centre.

Lapkričio 30 d. (šeštadienį) 13 val. Alytaus miesto teatro mažojoje salėje (Rotušės aikštė 2) LPKTS Alytaus filialo nariams ir visiems pagyvenusiems žmonėms organizuojama popietė „Sveikai gyventi“. Pabendrausime su gydytoja, koncertuos chorus „Atmintis“, literatų klubo „Tėkmė“ skaitovai ir kiti kolektyvai. Vyks Matildos Zavackienės knygos „Skambančios rasos“ pristatymas.

Malonai kviečiame aktyviai dalyvauti.

Pasiteirauti tel. 8 694 07641.

Pro memoria

apdovanotas Lietuvos Respublikos ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Komandoro kryžiumi, kurį 2003 m. įteikė LR Prezidentas Valdas Adamkus.

Palaidotas Čikagos Šv. Kazimiero kapinėse.

Gruodžio 14 d. (šeštadienį) „Jaunieji Lietuvos patriotai“ rengia žiemos pėsčiųjų žygį „Tauro apygardos partizanų takais“. Startuoja 9 val., finišuoja 18 val. Kazlų Rūdos savivaldybės Jankų pagrindinėje mokykloje (Mokyklos g. 3).

Žygje bus dvi trasos: 25 ir 35 km. Kiekvienas žygio dalyvis, orientuodamasis su žemėlapiu (1:50000), įveiks pasirinktą žygio trasą. Kiekvienas dalyvis, įveikęs trasą, gaus atminimo diplomą.

Dalyvių registracija – tik išankstinė, iki **gruodžio 11 d.** el. paštu: patriotai@yahoo.com arba telefonu 8 671 23559. Registracijai reikalingi duomenys: komandos pavadinimas, vardas, pavardė, gimimo data, miestas, el. paštas bei telefono numeris.

Starto mokesčis apmokamas pavedimu į VšĮ „Patriotai“ sąskaitą LT387300010126249043 (Swedbank), nurodant mokojimo paskirtį: pėsčiųjų žygio dalyvio mokesčis, iki gruodžio 11 d. – 10 litų, mokant vietoje – 20 litų (neatvykus į žygį pinigai nebus grąžinami).

Asmenys iki 16 metų gali dalyvauti tik su lydinčiuoju suaugusiuoju. Nepilnamečiai prireduoti turėti tėvų sutikimą. Už sveikatą ir kitas pasekmės žygio metu atsako patys dalyviai.

Smulkesnė informacija tel. 8 600 88 112, el. paštu patriotai@yahoo.com arba <http://www.facebook.com/Jaunieji.Lietuvos.Patriotai>

ILSEKITES RAMYBEJE**Petras Miežetas**

1926–2012

Gimė Kretingoje. Buvo politinis kalinas, kalėjo Vorkutos lajeriuose. Šeima 1948 m. ištremta į Krasnojarsko kr. Kėžmos r. Bolturino gyv. 1953 m. iš lagerio atvažiavo į tremtį pas tėvus. Dirbo miško pramonės darbus. 1957 m. kartu su tėvais ir šeimos nariais grįžo į Lietuvą. Užaugino sūnų ir dukterį.

Palaidotas Klaipėdoje.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

Buvę Bolturino tremtiniai

Elena Grybinaitė

1933–2013

Gimė Šakių r. Lukšių valsč. Stumbriškės k. Mokési Šakių „Ziburio“ gimnazijoje. Buvo moksleivių pogrindinės organizacijos narė. 1952 m. nuteista 25 m. katorgos ir 5 m. tremties. Kalėjo Kazachstano lajeriuose. Dalyvavo 1954 m. Kengyro lagerio sukiliame. Grįžusi į Lietuvą baigė vidurinę mokyklą, istojo į Vilniaus universitetą. Baigusi dirbo Marijampolės maisto pramonės automatių gamykloje. Atgimimo metais dirbo Marijampolės „Tremtinio“ klube, dalyvavo partizanų palaikų paieškose. 1990 m. su grupė vyko į Kazachstano lagerius, pastatė atminimo kryžius. Užrašinėjo politinių kalinių – sukiliimo dalyvių prisiminimus, kuriuos su tūkstančiu nuotraukų perdavė Genocido aukų muziejui.

Bendražygiai

Užjaučiamė

Mirus 1951 m. Irkutsko sr. Zalario stoties gyvenvietės tremtinei, buvusiai LPKTS Vilkijos filialo pirmininkei Stasei Sakalauskaitė-Paišienei-Kuklierienei

1925–2013,

nuoširdžiai užjaučiame dukteris su šeimomis ir artimuosius.

Vilkijos buvę tremtiniai ir politiniai kaliniai

Dėl vyro mirties nuoširdžiai užjaučiame 1949 m. tremtinę Aldoną Pratapaitė-Bunikienu ir artimuosius.

J. ir S. Šleževičiai

Mirus tėvui, nuoširdžiai užjaučiame LPKTS Kuršėnų filialo pirmininkę Anicetą Grikšienę.

**LPKTS valdyba,
LPKTS Kauno filialas**

Gruodžio 6 d. (penktadienį) 16 val. Molėtų savivaldybės salėje kviečiamas LPKTS Molėtų filialo visuotinis susirinkimas. Kviečiame gausiai dalyvauti. Turime aptarti skubius dabarties ir ateities klausimus.

Informacija tel. 8 610 92 576.

Lietuvos kariuomenės dienos renginiai**Vilniuje**

Lapkričio 22 d. (penktadienį) 12 val. ant buvusio Krašto apsaugos ministerijos Generalinio štabo pastato (Gedimino pr. 9) bus atidengta atminimo lenta.

Lapkričio 23 d. (šeštadienį) 9 val. šv. Mišios Lietuvos kariuomenės Šv. Ignoto bažnyčioje. **10.30 val.** Pensilvanijos skvero (Antakalnio ir Sapiegos gatvių sandūroje) Lietuvos ir JAV Pensilvanijos valstijos bendradarbiavimui įamžinti atidarymo iškilmės. **12 val.** iškilminga rikiuotė Katedros aikštėje ir eisena Gedimino prospektė į Nepriklausomybės aikštęs.

Kaune

Lapkričio 22 d. (penktadienį) 11 val. gėlių padėjimo ceremonija prie paminklų „Žuvome dėl Tėvynės“, „Kovotojų už Lietuvos laisvę Motinai“ ir „1941 m. Birželio sukilio aukoms atminti“ Kauno senosiose kapinėse (Vytauto g.).

Lapkričio 23 d. (šeštadienį) 10 val. šv. Mišios už Lietuvos kariuomenę Šv. Arkangelo Mykolo (Igulos) bažnyčioje. **12 val.** iškilmingas minėjimas Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje. 12–15 val. Lietuvos kariuomenės ginkluotės ir technikos paroda Vienybės aikštėje.

Tremtinys

Leidėjas LPKTS

Redaktorė

Jolita Navickienė

Redakcija:

Dalia Maciukevičienė,

Vesta Milerienė,

Rasa Duobaitė-Bumbuliene

Mūsų adresas: Laisvės al. 39,

LT-44309, Kaunas, tel. (8 37)

323 204, faksas (8 37) 323 214.

Indeksas 0117.

El. paštas:

tremtinys@zebra.lt

Projektą „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekėjų atspindžiai“ remia

„Spausdino spaustuvė UAB

„Rinkos aikštė“, Josvainių g. 41,

Kėdainiai

Offsetinė spauda 2 sp. lankai.

Kaina 2 Lt

SPAUDOS,

RADIO IR

TELEVIZIJOS

RĒMIMO

FONDAS

LPKTS puslapis internte: <http://www.lpkts.lt>

Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. Nr.LT18 70440600 0425 8365, AB „SEB“ bankas.

Tiražas 2630. Užs. Nr.

